

РЕЙ БРЕДЪРИ НОЩТА НА ЖИВОТА

Превод от английски: Деница Минчева, 2012

chitanka.info

Той се появи в Грийн Ривър, Айова, късно една чудесна пролетна утрин, подкарал забързано своя Кадилак кабриолет. Докато пътуваше под яркото слънце извън града, колата беше загряла, но надвисналите зелени дъбрави, плътната мека сянка и шумолящата хладина забавиха скоростта му с приближаването на града.

Тридесет мили в час, помисли си той, е достатъчно бързо.

След като беше напуснал Лос Анжелис, той беше изстрелял колата си през пламналата пустош, между каменни каньони и метеоритни скали. Самият пейзаж го подтикваше да кара бързо, защото всичко по пътя му се беше сторило бързо и твърдо, и чисто.

Тук обаче зеленината на въздуха се носеше като поток, който просто не позволяваше на колата да се забърза. Тя можеше единствено да се носи по сенчестия прилив на зелените листа и да плава по изпъстрения със слънчеви петна цимент като баржа, пътуваща към лятното море.

Да вдигнеш поглед нагоре измежду древните дървета беше като да лежиш на дълбоко дъно и да оставиш прилива да те залее. В покрайнините на града той спря и си купи хотдог от улична сергия.

— Боже — прошепна той на себе си, — не съм минавал от тук петнадесет години. Човек забравя колко бързо израстват дърветата!

Той загърби колата си, висок мъж с обгоряло, сериозно, сухо лице и оредяваща тъмна коса. *Защо ми трябва да карам до Ню Йорк?*, запита се той сам. *Защо просто не остана тук и не се потопя в тревата?* Подкара бавно през стария град. Видя остарял парен локомотив, изоставен на една товарна линия, със замлъкнала сирена, отдавна издишал последната си пара. Наблюдаваше как хората влизат и излизат от домовете и магазините си, като се движат толкова бавно, сякаш са на дъното на топло, прозрачно море. Всичко беше покрито с дървесен мъх, така че всяко движение изглеждаше нежно и приглушено. Градчето беше като извадено от разказ на Марк Твен — място, където босоноги хлапета се радват на детството си, без да се тревожат за бъдещето, а старците не съжеляват за нищо. Той деликатно изсумтя сам на себе си. Или поне така изглеждаше.

Радвам се, че Хелън не се включи в това пътуване, помисли си той. Почти можеше да я чуе: „Боже мой, това място е толкова ограничено. Виж ги само тия селяндури. Натисни газта. Кога ще

пристигнем в Ню Йорк?“ Той поклати глава, затвори очи и Хелън се върна на мястото си в Рино. Той ѝ се беше обадил предишната вечер.

— Разводът не е толкова зле — беше казала тя от хиляда мили разстояние. — Обаче Рино е истински ужас. Слава Богу, че имам басейн. А ти какво правиш тия дни?

— Пътувам на изток с колата на малки преходи — това беше лъжа. Той летеше на изток като куршум, нетърпелив да се отърве от миналото и да остави колкото може повече неща зад гърба си. — Шофирането е приятно.

— Приятно? — възрази Хелън. — Когато може да летиш? Колите са досадни.

— Дочуване, Хелън.

Той напусна очертанията на града. Трябваше да е в Ню Йорк след пет дни да обсъди бродуейската пиеса, която нямаше желание да напише, да успее да се върне в Холивуд навреме, за да довърши с нежелание сценария, който пишеше, и да му остане време да прескочи набързо до Мексико Сити за кратка почивка през декември. *Понякога, отпусна въображението си той, приличам на онези мексикански совалки, които се стрелкат между сградите по своите кабели, забиват се о нечия стена, а после се обръща и продължават, докато се разбият о друга сграда.*

Внезапно осъзна, че е вдигнал седемдесет мили в час и благоразумно намали до тридесет и пет, докато пътуваше през равната зелена местност под обедното слънце.

Вдишваше дълбоко чистия въздух и отби встрани от пътя. В далечината, на върха на полегат хълм, сред надвиснали масивни дървета, му се стори, че забелязва млада жена, крачеща през жегата, но и някак странно застинала. След миг обаче тя изчезна и той не беше сигурен, дали наистина я е видял.

Часът беше един следобед и местността беше изпълнена с електрическо жужене. Покрай прозорците на колата се стрелкаха водни кончета, приличащи на огнени малки игли. Над тревата, полегнала под нежния вятър, се рояха пчели. Той отвори вратата и пристъпи навън в жегата.

Тук усамотена пътека беше озвучена от следобедните песни на бръмбарите, там сенчеста хладна дъбрава започваше на петдесетина метра от пътя и откъм дърветата навяваше приятен, влажен въздух.

Отвсякъде го обграждаха полегати хълмове, покрити с детелина и открити небеса. Застанал там, той усещаше как вкаменените му пръсти и врат се отпускат и как студената металната тежест в стомаха му изчезва, и ръцете му спират да треперят.

Тъкмо тогава, все още далече от него, горе на гористия хълм, младата жена пак се мярна за миг в една пролука между гъстите клони. Тя продължаваше своята разходка в топлата далечина и след миг изчезна.

Той бавно заключи колата и нехайно се запъти към гората, притеглен от звук, достатъчно наситен да запълни цялата вселена — звукът на река, която не се тревожи накъде тече, най-прекрасният звук на света.

Когато откри реката, тя се носеше тъмна и светла, и тъмна, и светла и той се съблече и плува в нея, а после легна на брега, покрит с обли речни камъчета да изсъхне, като изпитваше пълно спокойствие. Облече се без да бърза и тъкмо тогава го споходи онова старо желание, оная отколешна мечта, която на седемнадесет години той многократно беше споделял с един свой приятел.

— Искам да изляза на разходка някоя пролетна нощ, нали знаеш, една от онези топли нощи. Искам да се разхождам с някое момиче, да вървим цял час, докато стигнем някое място, където нищо не се чува или вижда. Да се изкачим на хълм и да седнем да погледаме звездите. Искам да държа ръката ѝ. Искам да помириша тревата и младото израстващо жито и да знам, че съм в центъра на цялото поле, в центъра на всички американски щати, обграден от градове и далечни магистрали, но никой не знае, че ние сме там, на онзи хълм, в тревата, наблюдаващи нощта.

— Да държа ръката ѝ ще бъде просто чудесно. Разбираш ли? Знаеш ли, че да държиш нечия ръка може да е нещо съвсем специално? Толкова, че ръцете ви се движат, макар да са неподвижни. Тази една подробност може да накара човек да си спомня дадена нощ, повече от който и да е друг детайл на нощта. Простият жест да държиш нечия ръка може да означава толкова повече. Сигурен съм. Когато всичко се повтори многократно и приключи, и е познато до болка, най-важни се оказват първите малки моменти, а не последните.

— Ще ми се — продължаваше мечтата му, — дълго да седим там, без да обелваме дума. Няма думи, подходящи за такава нощ. Няма

дори да се поглеждаме един друг. Ще виждаме светлинките на града в далечината и ще знаем, че други хора са се качвали на други хълмове преди нас и, че нищо в света не е по-прекрасно. Нищо не би могло да е по-прекрасно. Всички къщи и церемонии, и гаранции в света не могат да се сравняват с такава нощ. Градовете и хората в своите градски домове нощем са едно нещо, хълмовете под открито звездно небе и хванатите ръце, съвсем друго.

— И накрая, без никой от вас да е проговорил, двамата ще извърнете глави в лунната светлина и ще се погледнете.

— И така, ще останете на хълма цяла нощ. Има ли нещо лошо в това? Можеш ли да ми кажеш поне едно нещо, което не би било наред?

— Не — отговаря нечий глас. — Единственото нередно нещо в такава нощ е, че съществува свят, в който ще трябва да се върнете.

Гласът е на приятеля му, Джоузеф, изрекъл тези думи преди петнадесет години. Скъпият Джоузеф, с когото дни наред бяха нищили своите младежки философии и безкрайно сериозни проблеми. Сега Джоузеф беше женен и погълнат от черните улици на Чикаго, а той самият се беше преселил на запад и цялото им философстване се беше оказало напразно.

Той помнеше месеца след сватбата си с Хелън. Бяха пропътували с кола цялата страна. Първият и последен път, когато тя се беше съгласила да поеме на „бруталното“, както го беше нарекла, автомобилно пътуване. В лунни вечери те бяха прекосили житните и царевични поля на средния запад и веднъж, по здрач, загледан право напред, Томас беше предложил:

— Какво ще кажеш да прекараме нощта навън?

— Навън? — беше попитала Хелън.

— Ето — беше казал той, придавайки си възможно най-нехаене вид и беше посочил с ръка пейзажа покрай пътя. — Погледни тази земя, хълмовете. Каква топла нощ. Би било приятно да спим на открито.

— О, боже! — беше възкликнала Хелън. — Ти сериозно ли говориш?

— Просто идея.

— Ами че то треволякът сигурно гъмжи от змии и гадина. Бива си я идеята — да се препъвам цяла нощ из нечия частна собственост и да си надера чорапите.

- Никой няма да разбере, че сме били там.
- Да, но аз ще знам, скъпи — беше отговорила Хелън.
- Какво пък, просто предложих.
- Скъпи Том, това беше само шега, нали?
- Забрави какво казах — беше приключил той темата.

Двамата бяха продължили по пътя до задушен малък мотел, където нощни пеперуди пърхаха около голи електрически крушки. Бяха получили железен креват в миришеща на боя малка стая, където до тях през цялата нощ долитаха пиянските песни от местната кръчма и шумът на трансконтиненталните товарни камиони, напредващи по пътя към зората...

Той крачеше през зелената гора и се вслушваше в разнообразните форми на тишината. Не само един вид тишина, а няколко — тишината на дървесния мъх под стъпките му, тишината на сенките, подпрели се на дърветата, тишината на малки потоци, проучващи терена на попадналата им просека.

Откри малко диви ягоди и ги изяде. *Колата да върви по дяволите, реши той. Не ми пука, дори някой да я разглоби на съставни части и да ги отнесе. Не ме интересува, даже слънцето да я превърна в разтопена локва на пътя.*

Легна, подпря глава на скръстените си ръце и заспа.

Първото, което видя, когато се събуди, беше ръчният му часовник. Шест и четиридесет и пет. Беше проспал почти целия ден. Хладни сенки бяха пропъзтели около него. Той потръпна и понечи да се изправи, но после застина с лице, отпуснато на ръцете му и загледан напред.

Момичето, седнало на няколко метра от него, с ръце, отпуснати в скута, му се усмихна.

— Не те чух да се приближаваш — каза той.

Тя се беше движила много тихо.

Без видима причина, а по своя си, тайна причина, сърцето на Томас беше почнало да бие лудо.

Тя не проговори. Той се претърколи по гръб и затвори очи.

— Наблизо ли живееш?

Тя живееше недалече.

— Тук ли си родена и израснала?

Тя никога не беше напускала дома си.

— Местността тук е прекрасна — каза той.

Една птица прелетя на близкото дърво.

— Не се ли страхуваш?

Той почака, но не чу отговор.

— Не ме познаваш — продължи.

От друга страна обаче и той не я познаваше.

— Това е различно — възрази мъжът.

Защо да е различно?

— Ами, просто така, различно е.

След като изчака, както му се стори половин час, той отвори очи и впери поглед в нея.

— Ти си истинска, нали? Това не е сън?

Тя искаше да знае за къде е тръгнал той.

— За някъде, където нямам желание да бъда.

Да, толкова други хора казвали същото. Толкова други минавали от там на път за места, които не харесвали.

— И аз така — каза ѝ той и бавно се надигна. — Знаеш ли, току-що осъзнах, че не съм ял почти цял ден.

Тя му предложи хляб, сирене и курабийки, които беше донесла от града. Те не говориха докато се храниха и той умишлено ядеше съвсем бавно, за да не би някой рязък жест или дума да я накара да побегне. Слънцето беше слязло ниско и въздухът беше още по-свеж. Той разглеждаше всичко наоколо внимателно.

Погледна я и видя, че е красива, млада, свежа, здрава, розоволика и плаха. Слънцето изчезна. Небето запази своя цвят за известно време, докато двамата седяха в просеката. Накрая той дочу тих звук. Тя се изправяше. Протегна ръка и хвана неговата. Той застана до нея и двамата огледаха обграждащата ги гора и далечните хълмове.

Тръгнаха да се отдалечават от пътеката и колата, далеч от пътя и града. Пролетна луна се издигна над тях, докато вървяха.

Вечерен дъх се надигаше измежду стръкчетата трева, топла въздишка, тиха и безкрайна. Те стигнаха върха на хълма и седнаха там, безмълвно загледани в небето. Той си помисли, че това е невъзможно, че такива неща просто не се случват, зачуди се коя беше тя и какво правеше там.

На десет мили от тях влак огласи пролетната нощ със своята сирена и продължи стремглавия си път по свечерената земя.

Тогава той пак си спомни онази стара мечта, за която двамата с приятеля му бяха говорили преди толкова много години. Трябва да има поне една нощ в живота на човека, която той да помни завинаги. Една нощ в живота на всеки човек. И ако усетиш, че тя се задава и че тъкмо тази нощ ще бъде **нощта**, приеми я без въпроси и съмнения, а после не споменавай нито дума за нея пред никого. Защото, ако я оставиш да ти се изплъзне, тя едва ли някога ще се повтори. Мнозина са изпуснали своята нощ, видели са я как ги подминава без да направят нещо и никога повече не са виждали друга такава нощ, когато пролетното време и лунната светлина, и нощният хълм, и топлата трева, и влакът и градът в далечината, всичко е идеално балансирано на върха на един трепкащ пръст.

Той се замисли за Хелън и за Джоузеф. Джоузеф. *Дали нещата някога се подредиха за теб, Джоузеф? Дали някога си се оказал на точното място в точния момент и дали всичко се е получило точно, както трябва?* Нямаше как да знае. Тухленият град го беше погълнал и той се беше изгубил из циментираните тунели на метрото, из тъмните асансьори и шума.

Що се отнася до Хелън, тя не просто не беше преживявала такава нощ — тя дори не можеше да си представи, че такава нещо може да съществува.

И ето ме тук, помисли си той, на хиляди мили от всичко и всеки.

Над нежния мрак, обвил полето, се понесе звънът на градски часовник, отбелязващ кръглия час. Едно. Две. Три. Часовникът несъмнено беше разположен в една от онези солидни каменни сгради на градския съвет, издигнати сред зеленината на всеки малък американски град в началото на века, камъкът приятно хладен през лятото, с извисяваща се в небето часовникова кулата, чиито четири циферблата гледат в четирите посоки на света. Пет. Шест. Той броеше бронзовия звън, оповестяващ кръглия час, докато стигна до девет. Девет часа в тази пролетна вечер на дишащия, топъл, облян от лунна светлина хълм, във вътрешността на масивния континент, неговата ръка, докосваща нейната, а в главата му се въртеше: *Тази година ще стана на тридесет и пет. Но тя не закъсна и аз не я оставих да ми се изплъзне, защото това е **нощта**.*

А сега, съвсем бавно и плахо, като пробуждаща се статуя, той видя как главата ѝ се извърта полека и очите ѝ се обръщат към него. И

неговата собствена глава започна да се завърта, както се беше случвало толкова много пъти във въображението му. Те се взираха един в друг дълго време.

Той се събуди по-късно през нощта. Тя беше будна до него.

— Коя си ти? — прошепна той.

Тя не отговори.

— Бих могъл да остана още една нощ — каза той.

Но знаеше, че това няма как да се случи. **Нощта** на живота е само една. След това боговете ти обръщат гръб.

— Бих могъл да се върна след година, да речем.

Очите ѝ бяха затворени, но тя беше будна.

— Но не знам коя си — продължи той. — Защо не дойдеш с мен в Ню Йорк?

Но той знаеше, че тя никога не би могла да бъде там или където и да било другаде, освен тук, тази нощ.

— Аз пък не мога да остана — каза той, знаейки, че това е абсолютната празна истина. След малко той пак се обади. — Истинска ли си? Наистина ли съществуваш?

Те заспаха. С приближаването на утрото, луната се спусна по небето.

Той слезе от хълма и излезе от гората призори. Откри колата си покрита с роса. Отключи я, седна зад волана и остана така за момент, загледан назад към пътеката, която беше прокарал във влажната трева. Извърна се, сякаш се канеше пак да излезе от колата. Подпря ръка от вътрешната страна на вратата и впери поглед навън.

Гората беше празна и смълчана, пътеката изоставена, пътят пред него застинал и благ. Нищо не помръдваше на хиляди мили наоколо.

Той запали колата и я остави да работи на празен ход. Тя беше обърната на изток, където оранжевото слънце бавно се издигаше.

— Добре — каза той тихо. — Всички вие, ето ме идвам. Колко жалко, че светът все още е населен с хора, вместо да е изпълнен само с хълмове от край до край. Хълмове, по които да карам без някога да попадна на друг град.

Той потегли на изток, без да поглежда назад.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.